

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

VELIKO VIJEĆE

PREDMET MRAOVIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 30373/13)

PRESUDA

(Brisanje predmeta)

Članak 37. • Brisanje zahtjeva s liste predmeta • Smrt podnositelja zahtjeva tijekom sudskog postupka • Daljnje razmatranje nije opravdano • Želja uže obitelji pokojnog podnositelja zahtjeva da se postupak ne nastavi • Nastavak razmatranja nije nužan u svrhu poštivanja ljudskih prava

STRASBOURG

9. travnja 2021.

Presuda je konačna ali može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama

U predmetu *Mraović protiv Hrvatske*,

Europski sud za ljudska prava, zasjedajući kao Veliko vijeće u sastavu:

Robert Spano, *Predsjednik*,

Jon Fridrik Kjølbro,

Ksenija Turković,

Paul Lemmens,

Síofra O’Leary,

Yonko Grozev,

Dmitry Dedov,

Georges Ravarani,

Georgios A. Serghides,

Marko Bošnjak,

Péter Paczolay,

María Elósegui,

Erik Wennerström,

Saadet Yüksel,

Lorraine Schembri Orland,

Peeter Roosma,

Ana Maria Guerra Martins, *suci*,

i Søren Prebensen, *zamjenik tajnika Velikog vijeća*

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost 1. travnja 2021.,

Donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

POSTUPAK I ČINJENICE

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 30373/13) protiv Republike Hrvatske, koji je hrvatski državljani g. Josip Mraović („podnositelj zahtjeva“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“) dana 10. travnja 2013.

2. Podnositelja zahtjeva zastupala je gđa V. Drenški Lasan, odvjetnica iz Zagreba. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelj zahtjeva ponajprije je tvrdio da je bilo prekršeno njegovo pravo na javnu raspravu protivno članku 6. stavku 1. Konvencije.

4. Zahtjev je bio dodijeljen u rad Prvom odijelu Suda (pravilo 52. stavak 1. Poslovnika Suda). Dana 14. svibnja 2020. vijeće istog odijela, sastavljeno od sljedećih sudaca: Krzysztof Wojtyczek, *Predsjednik*, Ksenija Turković, Armen Harutyunyan, Pere Pastor Vilanova, Pauliine Koskelo, Jovan Ilievski, Raffaele Sabato, te Abel Campos, *tajnik Odjela*, donijelo je presudu kojom je sa šest glasova prema jednom utvrdilo da nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije. Suprotstavljeno mišljenje Sutkinje Koskelo bilo je priloženo uz presudu.

5. U pismu od 16. lipnja 2020. podnositelj zahtjeva zatražio je da se njegov predmet iznese pred Veliko vijeće u skladu s člankom 43. Konvencije i pravilom 73. Poslovnika Suda. Na dan 12. listopada 2020. Odbor Velikog vijeća usvojio je njegov zahtjev.

6. Sastav Velikoga vijeća utvrđen je u skladu s odredbama članka 26. stavaka 2. i 3. Konvencije te pravila 24. Poslovnika Suda.

7. Na dan 9. studenog 2020. podnositelj zahtjeva je preminuo. Vlada je 11. studenog 2020. o tome obavijestila Sud. Ustvrdila je da nema potrebe za nastavkom razmatranja predmeta, predložila Sudu da izbriše zahtjev s liste predmeta te taj prijedlog ponovila u svojem očitovanju od 1. prosinca 2020. Na dan 8. prosinca 2020. odvjetnica podnositelja zahtjeva obavijestila je Sud da njegovi nasljednici ne žele nastaviti postupak pred Sudom. Vlada je 15. prosinca ponovno pozvala Sud da izbriše zahtjev s liste predmeta.

ČINJENICE

Pozadina i domaći sudski postupci

8. Podnositelj zahtjeva rođen je 1948., te je živio u Gospiću.

9. Dana 30. lipnja 2005. protiv podnositelja zahtjeva je pred Županijskim sudom u Gospiću podignuta je optužnica za silovanje I.J., strane državljanke koja je igrala u domaćem košarkaškom klubu.

10. Radi zaštite privatnog života i podnositelja i žrtve, na zahtjev podnositelja zahtjeva, javnost je bila isključena iz postupka pred Županijskim sudom u Gospiću..

11. Dana 1. prosinca 2005. Županijski sud u Gospiću oslobodio je podnositelja zahtjeva optužbe. Tu presudu ukinuo je Vrhovni sud Republike Hrvatske na sjednici s koje je bila isključena javnost na zahtjev podnositelja zahtjeva, radi zaštite privatnog i obiteljskog života optuženika i žrtve u skladu s člankom 294. stavkom 4. Zakona o kaznenom postupku.

12. Na prvom ročištu u ponovljenom postupku održanom 13. rujna 2007. godine, podnositelj zahtjeva zatražio je provođenje javne rasprave. Tvrdio je da su zastupnici Organizacije za sigurnost i suradnju u Europi (OEES) već prisustvovali sjednici pred Vrhovnim sudom i da je žrtva dala brojne izjave medijima u vezi s ovim predmetom. Naglasio je da su ga tijekom postupka „mediji kontinuirano stigmatizirali zbog isključenja javnosti“ iz njegovog predmeta i „zbog nemogućnosti medija da prenose stvarno i objektivno stanje izvedenih dokaza“. Državni odvjetnik nije se složio sa zahtjevom podnositelja zahtjeva, naglašavajući da razlozi za isključenje javnosti i dalje postoje.

13. Istog dana raspravni sud je odbio zahtjev podnositelja za održavanje javne rasprave.

14. Na sljedećem ročištu održanom 3. prosinca 2007. godine podnositelj zahtjeva ponovio je svoj zahtjev za održavanjem javne rasprave. Istaknuo je

da je I.J. u međuvremenu dala četiri intervjua za medije u kojima je iznijela različite pojedinosti o svojem privatnom životu i dotičnom incidentu. Državni odvjetnik nije se složio sa zahtjevom podnositelja zahtjeva, naglašavajući da razlozi za isključenje javnosti i dalje postoje. Konkretno, tvrdio je da bi se tijekom unakrsnog ispitivanja od žrtve moglo zatražiti da odgovori na vrlo intimna pitanja koja nisu otkrivena u njezinim intervjuima.

15. Raspravni sud je opet odbio podnositeljev zahtjev kao neosnovan.

16. Dana 7. veljače 2008. Županijski sud u Rijeci proglasio je podnositelja zahtjeva krivim za silovanje i osudio ga je na kaznu zatvora u trajanju od tri godine. Izricanje presude bilo je javno, a prenosila su ga tri televizijska kanala.

17. Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu protiv prvostupanjske presude pred Vrhovnim sudom, tvrdeći, *inter alia*, da je javnost bila neopravdano isključena iz postupka.

18. Nakon rasprave iz koje je javnost bila isključena, dana 8. lipnja 2009. Vrhovni sud je odbio žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio njegovu osudu, smanjivši mu kaznu zatvora na dvije godine. U pogledu isključenja javnosti iz postupka koji se vodio protiv podnositelja, Vrhovni sud je presudio da je javnost bila isključena s glavne rasprave s ciljem zaštite osobnog i obiteljskog života oštećenice u skladu sa zakonom.

19. Podnositelj zahtjeva zatim je osporio te zaključke pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske. U odluci od 8. studenog 2012. godine, koja je dostavljena podnositelju zahtjeva 22. studenog 2012. godine, Ustavni sud je odbio njegovu ustavnu tužbu kao neosnovanu, ne utvrdivši povredu njegovih ustavnih prava.

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR

Mjerodavno domaće pravo

20. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 110/97 s naknadnim izmjenama i dopunama), koje su bile na snazi u relevantno vrijeme, glase kako slijedi:

Javnost glavne rasprave Članak 292.

„1. Glavna rasprava jest javna ...“

Članak 293.

„Od otvaranja zasjedanja pa do završetka glavne rasprave vijeće može u svako doba, po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka, ali uvijek nakon njihova ispitivanja, isključiti javnost za cijelu glavnu raspravu ili njezin dio ako je to potrebno radi ...

...

4. zaštite osobnog ili obiteljskog života okrivljenika, oštećenika ili drugog sudionika u postupku ...“

Članak 294.

„1. Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, oštećenika, njihove zastupnike i branitelja.

2. Vijeće može dopustiti da na glavnoj raspravi iz koje je javnost isključena budu nazočne pojedine službene osobe, znanstveni i javni radnici, a na zahtjev optuženika može to dopustiti i njegovu bračnom, odnosno izvanbračnom drugu i njegovim bliskim srodnicima.

3. Predsjednik vijeća upozorit će osobe koje budu na glavnoj raspravi iz koje je javnost isključena da su dužne kao tajnu čuvati sve ono što su na raspravi saznale i da je odavanje tajne kazneno djelo.“

Članak 295.

„1. Odluku o isključenju javnosti donosi vijeće rješenjem, koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno.

2. Žalba na rješenje iz stavka 1. ovoga članka ne zadržava izvršenje.“

PRAVO

Prijedlog za brisanje zahtjeva s liste predmeta Suda

21. S obzirom na prijedlog Vlade i želju nasljednika preminulog podnositelja zahtjeva (vidi stavak 7. ove presude), Sud mora razmotriti brisanje zahtjeva s liste predmeta.

22. Članak 37. stavak 1. Konvencije predviđa:

„Sud može u svakom stadiju postupka odlučiti da izbriše neki zahtjev s liste slučajeva kad okolnosti dovode do zaključka:

- a) da podnositelj ne namjerava ustrajati u svojem zahtjevu, ili
- b) da je predmet riješen, ili
- c) da iz nekog drugog razloga koji utvrdi Sud više nije opravdano nastaviti s daljnjim ispitivanjem zahtjeva.

Međutim, Sud će nastaviti ispitivanje zahtjeva ako to traže interesi poštovanja ljudskih prava zajamčenih Konvencijom i dodatnim protokolima.“

23. Sud primjećuje da je u mnogim predmetima u kojima je tijekom sudskog postupka podnositelj zahtjeva preminuo, Sud uzeo u obzir želju nasljednika podnositelja zahtjeva ili njegove uže obitelji, za nastavkom sudskog postupka (vidi *López Ribalda i drugi protiv Španjolske* [VV], br. 1874/13 i 8567/13, stavak 71.-73., 17. listopada 2019.), ili postojanje legitimnog

interesa na koji se poziva osoba koja nastoji nastaviti postupak (vidi *Malhous protiv Češke Republike* [VV], br. 33071/96, ESLJP 2000-XII).

24. S druge strane, praksa Suda je brisati zahtjeve s liste predmeta u odsutnosti nasljednika ili bliskog rođaka koji je izrazio želju za nastavkom postupka (vidi *Léger protiv Francuske*, br. 19324/02, stavak 44., 30. ožujka 2009.; *Gladkowski protiv Poljske*, br. 29697/96, stavak 10.-13., 14. ožujka 2000.; *Borovská protiv Slovačke*, br. 48554/10, stavak 8.-11., 16. veljače 2016.)

25. Takve su okolnosti ovog predmeta s obzirom da je najuža obitelj pokojnog podnositelja zahtjeva izrazila želju da se postupak pred Sudom ne nastavi (vidi stavak 7. ove presude). Uzevši u obzir prethodno navedeno, Sud smatra da daljnje ispitivanje predmeta više nije opravdano u skladu s člankom 37. stavkom 1.(c) Konvencije.

26. Što se tiče daljnjeg pitanja o postojanju posebnih okolnosti glede poštivanja ljudskih prava definiranih u Konvenciji i njenim Protokolima koje zahtijevaju nastavak ispitivanja predmeta u skladu s člankom 37. stavkom 1. *in fine*, naglašava se da je u prijašnjim predmetima Sud, *inter alia*, uzimao u obzir otvara li predmet važna pitanja koja daju Sudu priliku da razjasni, štiti i razvije standarde zaštite na temelju Konvencije, ili seže li utjecaj predmeta dalje od specifične situacije u kojoj se nalazi podnositelj zahtjeva (vidi *Berlusconi protiv Italije*, br. 58428/13, stavak 68., 27. studeni 2018. s daljnjim referencama), uključujući jesu li se mjerodavni propisi u međuvremenu promijenili (vidi, na primjer, gore citirani predmet *Léger*, stavak 51.; i *Scherer protiv Švicarske*, 25. ožujka 1994., stavak 32., Serija A br. 287).

27. U ovom predmetu prigovor podnositelja zahtjeva na temelju Konvencije ne odnosi se na sadržaj mjerodavnih propisa kao takvih već na način na koji su oni bili primijenjeni u njegovom predmetu. U tom pogledu, i osobito uzevši u obzir želju nasljednika podnositelja zahtjeva da se postupak ne nastavlja, Sud ne nalazi posebne okolnosti u pogledu poštivanja ljudskih prava definiranih Konvencijom i njezinim Protokolima koje bi zahtijevale daljnje razmatranje ovog predmeta.

28. Prema tome, zahtjev bi trebao biti izbrisan s liste predmeta.

IZ TIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

Odlučuje brisati zahtjev sa svoje liste predmeta.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 9. travnja 2021. u skladu s Pravilom 7. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Prebensen
Zamjenik tajnika Velikog vijeća

Robert Spano
Predsjednik